Verstillen in de schaduw van de abdij

Averbode

Het Mariapark van Averbode is een van de meest waardevolle **DEVOTIONELE PARKEN** in de Lage Landen. In de schaduw van de abdij en in de stilte van het bos, beleeft de bezoeker er een ingetogen moment van verstilling. De korte wandeling volgt een processietraject met onderweg **ZEVEN PLEKKEN** voor **INZICHT** en **MEDITATIE**.

AFSTAND	1,0 km
DUUR	1,0 uur
VERTREKPUNT	Knooppunt 100, norbertijnenabdij van Averbode
PARKING	Parking norbertijnenabdij van Averbode, Herseltsebaan 2, Averbode
KNOOPPUNTEN	Wandel vanaf het vertrekpunt langs de zeven staties en de Lourdesgrot — vervolledig je wandeling met een bezoek aan de Kroningskapel en de Heilig Kruiskapel
AARD VAN DE WEG	Niet geschikt voor kinder- en rolwagens

1

Je start je wandeling ter hoogte van knooppunt 100. Daar markeert een rustieke cementruïne de ingang van het **Mariapark**. Dit devotionele park werd gebouwd in 1936 en is opgevat als een cirkelvormig processietraject.
Langs het parcours staan beeldengroepen die verwijzen naar de Zeven Smarten van Maria, uitgebreid met een centrale Hof van Olijven. Pronkstuk is een kopie van de Lourdesgrot met ruimte voor een openluchtmis.
Vanaf de heiligverklaring in 1933 van Bernadette van Soubirou kwam een algemene Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes-verering op gang. Averbode had sinds eind 19de eeuw al een stevige reputatie als bedevaartsoord en moest een oplossing zoeken voor het groeiende aantal pelgrims in en rond de kerk. In 1935 vierde het *'Aartsbroederschap van Onze-Lieve-Vrouw van het Heilig Hart'*, een genootschap met meer dan 50.000 leden, gevestigd in Averbode, haar 50-jarige bestaan. Abdij en aartsbroederschap beslisten daarop samen om ongeveer drie hectare van een onbebouwd perceel tussen de Abdijstraat en de Herseltsebaan aan te leggen als park. Voor de uitvoering werden specialisten 'rotsbouwkundigen' A. Janssens & Gijbels uit Westmeerbeek en Octaaf Tondeleir uit Mortsel aangesteld. De meeste beelden om en rond de staties waren afkomstig uit de ateliers van Bressers in Gent. Met de aanleg werd gestart in 1935, maar de laatste staties waren pas klaar in 1960.
Ook de begroeiing van het park is de moeite van het bekijken waard. Het is zeer gevarieerd met als boom-soorten vooral grove den en acacia; in mindere mate ook Amerikaanse vogelkers, zomer- en Amerikaanse eik, zomerlinde, tamme kastanje, beuk en een hemelboom. Als struiksoort werd overwegend rododendron aangeplant, naast laurierkers en gevlekte laurier, hulst en taxus.
De zeven staties waren niet alleen bestemd voor religieuze beschouwingen, maar ze vormden samen ook een reis door de antieke cultuur met namaakruïnes, mysterieuze hiëroglyfen, versteende boomstammen. Er hoort bij elke statie ook een tekstfragment en een filosofische beschouwing. Die kan je niet enkel in een religieuze, maar ook in een bredere maatschappelijke context aan het denken zetten.

2

STATIE 1: DE VOORZEGGING VAN SIMEON

'*Bij de opdracht in de tempel voorzag Simeon wat er door Jezus' komst zou geschieden en zei tot Maria dat haar Zoon een licht zou zijn voor de heidenen en een glorie voor het volk van Israël maar dat haar kind ook verdeeldheid zou brengen, niet alleen in Israël maar onder alle volkeren.'*

De eerste statie is uitgewerkt als een Assyrisch poortgebouw, te bereiken via enkele treden. Aan weerszijden van de zijmuren poogden de makers palmbladeren te imiteren. De statie bestaat verder uit vier ongeverfde beelden met onder andere Maria, Jozef, Simeon met Jezus en een onbekende figuur. Het beeld van Simeon werd symbolisch centraal in de doorgang van het gebouw geplaatst.

3

STATIE 2: DE VLUCHT NAAR EGYPTE

'*Jezus was nog maar enkele weken oud of koning Herodes, die in Jezus een gevaar zag voor zijn eigen troon, liet een bevel uitvaardigen dat alle jongens van 2 jaar en jonger moesten worden gedood. Jozef wordt gewaarschuwd door een engel en het gezin vlucht naar Egypte.'*

De statie is uitgewerkt als een poortgebouw van een Egyptische tempel in een zacht rode kleur met 'echte' hiërogliefen. Voor de statie staan drie beelden zonder verflaag: Maria met Jezus op een ezel, Jozef centraal voor de poort en farao Ramses aan de rechterzijde.

4

STATIE 3: OP ZOEK NAAR HET KIND

'Na afloop van het Paasfeest in Jeruzalem gingen Maria en Jozef terug naar Nazareth. Ze dachten dat Jezus wel in de massa zou lopen. Aan het eind van de dag bleek echter dat hij zoek was. Zijn ouders liepen de hele weg weer terug en troffen hem uiteindelijk aan bij de geleerden in de tempel waar hij hen onderwijs gaf. Maria sloot hem in haar armen en vroeg waarom hij niet naar huis was gekomen. Jezus antwoordde: Wisten jullie niet dat ik in het huis van Mijn Vader moest zijn?'

In deze statie herken je een 'pronaos' of voorportaal van een Griekse of Romeinse tempel. Het gebouw is te bereiken via enkele treden en ligt op die manier hoger dan het parkniveau. De statie bestaat verder uit vier gewitte beelden met onder andere Maria, Jozef, Jezus en een geleerde. Zowel de tempel als de beelden zijn in een lamentabele staat.

5

STATIE 4: MARIA ONTMOET JEZUS MET ZIJN KRUIS

'Als Jezus met het kruis op zijn schouders naar de Calvarieberg stapt, staat Maria tussen het volk. Maria wil Jezus omhelzen maar de soldaten duwen haar weg.'

Deze statie is uitgewerkt door Octave Tondeleir. Hij koos hier voor een Oosterse stadspoort met doorgang en toren. De statie bestaat verder uit vier geverfde beelden met onder andere Maria, Jezus met kruis, Maria Magdalena met zalfpotje en een Romeinse soldaat in de poortdoorgang.

6

STATIE 5: MARIA ONDER HET KRUIS (CALVARIEBERG)

'Vanop afstand ziet Maria hoe Jezus gekruisigd wordt. Jezus zegt dan deze drie belangrijke woorden: Vandaag nog zult gij met Mij in het paradijs zijn. Vrouw, zie daar uw zoon. Zoon, zie daar uw moeder.'

Octave Tondeleir was de ontwerper van de calvarieberg met grot en drie kruisen met Jezus en de twee gevangenen.

7

STATIE 6: MARIA ONTVANGT JEZUS (PIËTA)

'Volgens de traditie mocht Maria haar dode Zoon nog even op de schoot nemen. Zij omhelst Jezus. Dit tafereel werd door vele christelijke kunstenaars uitgebeeld.'

Octave Tondeleir maakte voor deze statie een piëta met Maria en een overleden Jezus, op een imposante rots.

8

STATIE 7: JEZUS BEGRAVEN
'Jozef een raadslid nam het lichaam van Jezus, wikkelde het in een gewaad en legde het in een graf dat hij in een rots had uitgehouwen.'
Tondeleir koos hier voor het ontwerpen van een vierkante rots die langs de ene zijde via een smalle trap toegang biedt tot de crypte en waarbij via het wandelpad tevens een zicht geboden wordt op de scène in de crypte. Hij voegde als speels element een raam in de vorm van een A toe, als verwijzing naar Averbode.

9

Na je parkbezoek is het zeker ook de moeite waard om nog een kleine lus te maken en Kroningskapel en de Heilig Kruiskapel te bezoeken.
Wandel hiervoor naar knooppunt 90 en neem hier het pad rechts richting 295. Aan je linkerzijde volg je het eerste bospad naar de Kroningskapel. Met de bouw van de **Kroningskapel** werd gestart op pinkstermaandag 1912. Aanleiding was het zilveren jubileum van het *'Aartsbroederschap van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart'* in 1910, een genootschap gevestigd in Averbode. De kroning door Kardinaal Mercier van het Mariabeeld bracht toen 60.000 bedevaarders naar Averbode.
De kapel moest een blijvende herinnering zijn aan dit jubileum en aan het bedevaarttoerisme. Ze werd gebouwd boven op een zandheuvel die al bekend stond als uitkijkpunt en waar reeds een kleine boomkapel stond. Steunberen en spitsbogen geven aan dat hier de gotische stijl als inspiratiebron gold. In de apsis van de kapel hangt een bas-reliëf met als thema de kroning van Maria in de hemel. Vier glasramen met afbeeldingen van musicerende engelen, de heilige Jozef en Sint-Gummarus verlichten het klein stenen altaar in het midden.

10

Keer langs de dreef die loodrecht uitkomt op de Kroningskapel terug en neem dan het pad links richting knooppunt 295. Zo kom je aan **de Heilig Kruiskapel**. De Heilig Kruiskapel is een bakstenen zaalkerkje in neoclassicistische stijl. De aandacht naar het sobere interieur met altaar en kruisbeeld wordt getrokken door een booglijst. Hierop stond oorspronkelijk de tekst: 'De helsche vijand wijkt naar 's Heeren kruisbeeld prijkt.' Deze tekst verdween echter na de herschildering van de kapel in 2008. De kapel werd opgericht als devotie tot het Heilige Kruis. In de volksmond wordt ze het *zwart kapelleke* genoemd naar de rook van de duizenden kaarsen die er jaarlijks branden.
Na je bezoek loop je verder over het pad naar links en keer je via de Poortberg terug naar knooppunt 100.

LEGENDE
100 Wandelknooppunt
Wandelroute
Verharde ondergrond
Onverharde ondergrond
wandelroute (afwijkend van het wandelroutenetwerk)
Het Moment
Abdij van Averbode
Mariapark
Averbode Bos en Heide
HERSELTSEBAAN
AVERBOODSEBAAN
BOONSTRAAT
ABDIJSTRAAT
TESTELISSTEENWEG
POORTBERG
WESTELSEBAAN
0,3
Heilig Kruiskapel
Kroningskapel
Averbode
N
0 m
400 m
Met dank aan Toerisme Vlaams-Brabant © 2021 | Nadruk of aanpassing onder gelijk welke vorm is verboden
Basiscartografie © Nationaal Geografisch Instituut Brussel - www.ngi.be - toelating A3201